

ПРОЕКТНЕ ФІНАНСУВАННЯ

*Укладач – доцент кафедри економіки підприємства, к. е. н.,
доцент О. Д., Дивнич*

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Проектне фінансування» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Бакалавр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сукупність фінансово-економічних відносини, які виникають у процесі проектної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни професійної підготовки вибіркової частини базується на знаннях, отриманих при вивченні навчальних дисциплін «Фінанси, гроші та кредит», «Економічна теорія», «Статистика», «Національна економіка», які вивчаються раніше, а також є базою для вивчення дисциплін «Антикризове управління», «Стратегічне управління», «Управління розвитком економіки регіонів».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи теоретичних і практичних знань у галузі управління фінансами, оволодіння стратегією і тактикою фінансового забезпечення проектної діяльності, знаходження оптимальних фінансових та інвестиційних рішень.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є засвоєння методів, способів, механізмів та інструментів фінансових ресурсів для фінансування різних проектів з різних можливих джерел; ознайомлення з методами і способами оцінювання проектів і програм з метою їх фінансування; опанування методів проектного аналізу і оцінювання кредитоспроможності позичальника проектних коштів; опанування методів і способів аналізу альтернативних джерел проектного фінансування і прийняття рішень щодо їх вибору; ознайомлення з роллю міжнародних фінансових установ у проектному фінансуванні та опанування методів залучення фінансових ресурсів через міжнародні ринки; формування навичок оцінки фінансових ринків і визначення проектних ризиків, які супроводжують проектне фінансування, а також методів і способів їх страхування.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентності:

знання:

- теоретичні засади проектного фінансування, його особливості та організацію, методи та схеми;
- теоретичні та прикладні аспекти дослідження та фінансового забезпечення інвестиційних проектів, у тому числі в інноваційній формі та за участю іноземного капіталу;
- особливості фінансування інвестиційних проектів фінансово-кредитними установами та фінансово-промисловими групами;
- основні підходи до аналізу та управління ризиками проектного фінансування та оцінки майна його учасників;
- базові положення формування договірних і тендерних відносин, особливості закупівельної діяльності у проектному фінансуванні;
- способи реалізації та моніторингу інвестиційних проектів.

вміння:

- аналізувати інвестиційні проекти та визначати фінансові потреби для їх реалізації;
- розраховувати кошторис і бюджет проекту;
- розробляти схему проектного фінансування, обирати оптимальні методи та джерела фінансування інвестиційних проектів;
- аналізувати ризики проектного фінансування та управляти ними;

- здійснювати оцінку майна суб'єктів проектного фінансування;
- формувати коло необхідних учасників проектного фінансування, здійснювати розробку та укладання контрактів з ними, в тому числі на основі торгів;
- контролювати процес реалізації та проводити моніторинг інвестиційних проектів.

способи мислення: словесно-логічне, теоретичне, продуктивне, репродуктивне, інтуїтивне, творче;

професійні, світоглядні і громадянські якості: аналітичне мислення, ініціативність, самостійність, послідовність, практичний інтелект, рішучість, уважність дисциплінованість, цілеспрямованість, емоційно-вольова зрілість, спостережливність, уважність, ініціативність, організованість, відповідальність, гуманізм;

морально-етичні цінності: загальнолюдські, національні, особистісні – осмислена морально-професійна позиція, самоаналіз, саморегуляція професійної поведінки, усвідомлення своїх професійних обов'язків.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 години 6 кредитів ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Мотивація і сутність проектного фінансування

Сутність та основні ознаки проекту. Відмінність проекту від програми та плану. Цільова спрямованість проектних рішень. Класифікація проектів за різними ознаками.

Економічний зміст та принципи проектного фінансування. Основні етапи та складові проектного фінансування. Види проектного фінансування. Суб'єкти проектного фінансування, їх роль в організації проектного фінансування.

Схеми проектного фінансування: проектне фінансування з паралельним фінансуванням, з послідовним фінансуванням.

Стан проектного фінансування в Україні. Перспективи і трансформація потреби в капіталі української економіки. Міжнародні фінансові інститути. Проектне фінансування і сектор економічної інфраструктури. Сутність концесії. Концесійні інвестиційні проекти і їх державна підтримка.

Тема 2. Передінвестиційні дослідження

Проектний цикл та його основні фази: передінвестиційна, інвестиційна, експлуатаційна, їх основна спрямованість. Характеристика основних фаз проекту. Попереднє обґрунтування інвестиційної привабливості проекту. Інформаційний меморандум та паспорт інвестиційного проекту. Бізнес-план реального інвестиційного проекту та характеристика його основних розділів: Техніко-економічне обґрунтування інвестиційних проектів. Загальний порядок розробки, узгодження і затвердження ТЕО. Основні розділи ТЕО.

Тема 3. Цінність грошей у часі

Цінність грошей у часі. Інвестиційний проект з ординарним грошовим потоком. Інвестиційний проект з неординарним грошовим потоком. Елементи грошового потоку. Дисконтування. Процес дисконтування. Процес компаундування. Дійсна вартість вкладених у проект коштів. Сутність часового аспекту вартості грошей. Ануїтет. Урахування впливу інфляції на проценту ставку. Основні параметри інфляції. Темп інфляції. Реальна процентна ставка. Номінальна процентна ставка. Номінальна вартість грошей. Розрахунок грошових потоків з урахуванням інфляції. Розрахунок реальних грошових потоків. Урахування інфляції на проценту ставку. Концепція часового аспекту вартості грошей. Майбутня вартість вкладених у проект коштів. Вартість грошей у часі. Концепція вартості грошей у часі. Процес нарощення та дисконтування. Складні проценти. Теперішнє і майбутнє значення ануїтету. Процес інвестування. Аналіз вигід і затрат. Період окупності.

Тема 4. Фінансовий план інвестиційного проекту

Поняття грошового потоку. Поняття грошових потоків в основній діяльності підприємства. Оцінка ефективності участі в проекті. Економічна ефективність проекту. Склад грошових потоків від фінансової діяльності. Потік реальних грошей. Інвестиційна

діяльність по проекту. Операційна діяльність. Сальдо реальних грошей. Сальдо накопичених реальних грошей. Показники комерційної ефективності. Різниця між припливом і відтоком коштів від інвестиційної й операційної діяльності. Різниця між припливом і відтоком коштів від інвестиційної й операційної і фінансової діяльності. Різниця між припливом і відтоком коштів від інвестиційної й операційної діяльності в кожному періоді здійснення проекту. Негативна величина сальдо накопичених реальних грошей. Мета визначення балансу грошових потоків.

Фінансовий план інвестиційного проекту, його структура та особливості складання основних розділів: плану прибутків та збитків, плану руху грошових коштів (плану руху готівки), планового балансу. Розрахунок точки беззбитковості та запасу фінансової міцності проекту. Оцінка впливу реалізації проекту на фінансовий стан підприємства. Особливості розробки бізнес-плану інвестиційного проекту з залученням коштів іноземного інвестора.

Тема 5. Обґрунтування ефективності інвестиційних проектів

Принципи оцінки ефективності проектних рішень. Методика розрахунку основних фінансових критеріїв. Порівняння проектів за допомогою різних критеріїв оцінки. Неформальні процедури відбору та оцінки проектів. Система аналітичних показників. Інтегральні показники. Чисті дисконтовані грошові потоки, чиста теперішня вартість, коефіцієнт вигоди – затрати, внутрішня норма дохідності, період окупності, еквівалентний ануїтет, ефективність витрат. показник чистої теперішньої вартості (NPV), коефіцієнт вигоди – затрати (B/C), внутрішня норма дохідності (IRR). Залежність величини NPV від значення ставки дисконту. Фінансовий профіль проекту без наростаючого підсумку. Фінансовий профіль чистої теперішньої вартості. строку окупності (PB). Еквівалентний ануїтет (EA) Рентабельність інвестицій (PI). Критерій Бруно. Суспільна значущість проекту: вплив на імідж компанії-інвестора; відповідність меті інвестора; ринковий потенціал продукту, що створюється; відповідність фінансовим та організаційним можливостям інвестора; екологічність та безпечність проекту; рівень ризику; відповідність нормативно-правового середовища реалізації проекту. Експертно-аналітичні методи. Критерії відбору інвестиційних проектів. Вибір формальних критеріїв.

Тема 6. Динамічний аналіз беззбитковості проекту

Аналіз беззбитковості, показник беззбитковості, змінні витрати, постійні витрати. Точка беззбитковості виробництва. Управління структурою витрат за проектом. Поняття і розрахунок беззбитковості проекту. Особливості визначення різних видів точки беззбитковості проекту. Використання операційного лівериджу для прийняття проектних рішень. Особливості прийняття рішень в умовах динамічних змін. Розрахунок для різних обсягів виробництва. Залежність витрат від обсягу виробництва. оцінка структури затрат за проектом та можливість управління цією структурою, визначення раціональності обраного масштабу та можливості скорочення обсягів виробництва, оцінка передбачуваної ціни на проект з тими цінами, які можуть складатися на ринку, визначення запасу фінансової міцності. Операційні грошові потоки та обсяг продажу. Операційний леверидж. Тривалість життєвого циклу проекту. Фінансова точка беззбитковості.

Тема 7. Ризики інвестиційних проектів

Проектна діяльність як сфера високо ризикових операцій. Вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на проект. Види ризиків, що виникають на різних стадіях життєвого циклу проекту. Класифікація проектних ризиків. Систематичні та несистематичні проектні ризики. Методи оцінки інвестиційних ризиків реальних проектів. Процедура експертного аналізу ризику. Аналіз ризику методом побудови дерева рішень. Особливості застосування кумулятивного методу в процесі оцінки ризику інвестиційного проекту. Статистичні методи оцінки ризику.

Метод чутливості реагування, особливості його застосування в проектному аналізі для оцінки ризику. Основні етапи аналізу чутливості реагування. Визначення пофакторної еластичності проекту. Оцінка критичних значень змінних проекту. Побудова матриці перевірочних процедур для змінних проекту. Недоліки та обмеженість аналізу чутливості.

Метод сценаріїв та особливості його застосування. Прогнозування оптимістичного та песимістичного сценаріїв за проектом та визначення критерію ефективності проекту з урахуванням ймовірності настання визначеного сценарію проекту. Характеристика методу імітаційного моделювання (методу Монте-Карло). Порядок проведення аналізу ризику за методом Монте-Карло.

Особливості управління проектними ризиками. Основні принципи управління проектними ризиками. Основні інструменти управління проектними ризиками кредиторів та інвесторів: інструменти скасування проектних ризиків; інструменти запобігання та контролю проектних ризиків; інструменти страхування ризиків; інструменти поглинання проектних ризиків. Основні інструменти, орієнтовані на захист інтересів кредиторів; інструменти, що використовуються для захисту інтересів замовників; інструменти захисту інтересів виконавців (підрядників, постачальників, консультантів). Управління ризиками кредиторів проекту. Управління ризиками при отриманні інвестиційних товарів від постачальників і проведенні підрядних робіт. Особливості розподілу ризику між учасниками проекту.

Тема 8. Аналіз та експертиза інвестиційних проектів

Мета і завдання проектного аналізу, концепції маркетингу, ціль маркетингових досліджень, методи маркетингового аналізу, основні завдання передбачає вибір концепції маркетингу, мета дослідження ринку, структурне дослідження ринку, аналіз ринкових можливостей ринку, прогноз обсягів збуту продукції, організація просування товарів, формування ціни на продукцію, просування продукції, інформація для маркетингових досліджень, план маркетингу, контроль поточних показників у порівнянні з плановими, прогнозування обсягів збуту продукції, цінова політика і канали збуту, реклама, концепція виробництва, концепція товару, концепція збільшення продажів, створення мережі оптової і роздрібною торгівлі, реклама і стимулювання збуту, постановка завдань ціноутворення і визначення меж попиту, аналіз витрат і цін конкурентів.

Етапи технічного аналізу. Мета технічного аналізу. Технологічна інфраструктура. Дослідження місця реалізації проекту. Аналіз вибору технології. Правило вибору технології. Ключові фактори вибору серед альтернативних технологій зводяться до аналізу таких аспектів використання технологій.

Ціль інституціонального аналізу, зовнішні фактори, аналіз внутрішніх факторів. Складові елементи економічного середовища проекту. Аналіз можливостей виробничого менеджменту. Аналіз трудових ресурсів. Аналіз організаційної структури. Напрями проведення заходів щодо зміцнення можливостей залучених організацій на різних етапах інституціонального аналізу. Завдання інституціонального аналізу. Мета інституціонального аналізу. Етапи аналізу. Характеристика та оцінка політичних і економічних факторів, що впливають на проект, оцінка найважливіших законів і нормативних аспектів пов'язаних з проектом.

Принципи проведення екологічного аналізу, наслідки впливу проекту на навколишнє середовище. При аналізі інвестиційних проектів можна виділити такі механізми комплексної системи забезпечення екологічної безпеки. Методи керування природокористуванням на різних етапах інвестиційного процесу. Наближена вартісна оцінка екологічних наслідків реалізації проекту.

Мета соціального аналізу. Основні компоненти соціального аналізу. Елементи соціального аналізу проекту. Соціальне середовище. Визначення регіону, величини території, що перебуватиме в зоні впливу проекту. Відображення реального стану соціальних явищ і процесів. Визначення факторів, що впливають на їх зміну. З'ясування провідних тенденцій розвитку суспільних відносин і знаходження оптимальних шляхів і засобів їх удосконалення. Обґрунтування управлінських рішень і оцінка ефективності їх реалізації.

Етапи фінансового аналізу. Аналіз фінансового стану підприємства, які виконують проект, за попередні роки. Прогноз об'ємів реалізації продукції проекту. Оцінка інвестиційних витрат за рахунок поточних затрат за проектом. Прогноз прибутку. Прогнозування грошових потоків за проектом. Прогнозування бухгалтерського балансу.

Визначення потреби у фінансових ресурсах та їх джерел для реалізації проекту, організація фінансування проекту. Розрахунок показників ефективності проекту з урахування ризиків та невизначеності. Аналіз ліквідності балансу. Коефіцієнт абсолютної ліквідності. Коефіцієнт термінової ліквідності. Коефіцієнт поточної ліквідності. Показники рентабельності. Рентабельність власного капіталу. Рентабельність сукупних активів. Ліквідність підприємства.

Мета і цілі економічного аналізу. Економічний аналіз за допомогою альтернативної вартості. Визначення економічної цінності проекту. Основні фактори, що впливають на економічну цінність проекту. Основна ідея економічного аналізу. Показники економічного аналізу. Фактори, що впливають на економічну цінність проекту. Визначення економічної вартості інвестиційного проекту.

Тема 9. Фінансове забезпечення інвестиційних проектів та бюджетування капіталу

Розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів. Способи залучення капіталу та характеристика основних джерел фінансування проекту. Сучасні методи фінансування інвестиційних проектів і програм: повне фінансування за рахунок внутрішніх джерел; акціонування; кредитне фінансування, лізинг; змішане фінансування. Емісія цінних паперів як форма акумулювання інвестиційних ресурсів.

Оцінка вартості капіталу в процесі аналізу інвестиційної привабливості проекту. Графік інвестиційних можливостей (IOS), його побудова та особливості застосування в процесі оптимізації портфеля реальних інвестиційних проектів. Графік граничної вартості капіталу, його використання в процесі оптимізації портфеля реальних інвестиційних проектів. Оптимізація бюджету капіталовкладень. Визначення оптимальної структури портфеля реальних інвестицій.

Поняття бюджету та бюджетування. Мета і завдання бюджетів. Етапи розробки бюджетів. Загальне призначення бюджетування. Види бюджетів: основні бюджети, операційні бюджети, допоміжні бюджети, додаткові (спеціальні) бюджети. Складові елементи майстер-бюджету.

Календарний план реалізації реального інвестиційного проекту та порядок його розробки. Розподіл відповідальності і ризиків замовника та підрядчика під час реалізації інвестиційного проекту. Бюджет реального інвестиційного проекту, його види. Особливості розробки капітального бюджету. Зміст та порядок розробки поточного бюджету експлуатації реального інвестиційного проекту. Метод «гнучкого бюджету» реалізації інвестиційного проекту і принципи його розробки.

Тема 10. Моніторинг та управління інвестиційними програмами і проектами

Основні завдання щодо управління проектами. Основні принципи побудови ефективної системи контролю за реалізацією проекту. Поняття моніторингу проекту. Принципи побудови системи моніторингу реалізації інвестиційного проекту. Види моніторингу: маркетинговий, фінансовий, технічний, банківський, моніторинг бюджету.

Схеми взаємодії суб'єктів в процесі реалізації проекту. Особливості правового регулювання договірних відносин в проектному фінансуванні. Порядок укладання договорів. Основні види договорів, які укладаються в процесі реалізації проектів. Порядок прийомки виконаних робіт та готових об'єктів та його основні стадії (етапи).

Сутність бюджетного контролю. Причини відхилень від запланованих результатів. Фактори відхилень від кошторису проекту. Перегляд кошторису проекту.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бардиш Г. О. Проектне фінансування : [Підруч.] / Г. О. Бардиш. – [2-ге вид.]. – К.: Алерта, 2007. – 463 с.
2. Кириленко Т. П. Проектне фінансування : [Підруч.] / Т. П. Кириленко. – К.: Знання, 2006. – 208 с.

3. Пересада А. А. Проектне фінансування : [Підруч.] / А. А. Пересада, Т. В. Майорова, О. О. Ляхова. – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.

Додаткова

1. Аналіз вигід і витрат : [Практич. посіб.] / Секретаріат Ради скарбниці Канади / Світлана Соколик (пер.). – [2. вид.] – К.: Основи, 2000. – 176 с.

2. Бабець Є. К. Теорія капітального інвестування : [Навч. посіб.] / Є. К. Бабець, О. П. Гузенко. – Донецьк: Наука і освіта, 2003. – 209 с.

3. Бард В. Экономика проектного анализа. Практическое руководство [Текст] / В. Бард, Б. Дирен. – Вашингтон : Институт экономического развития Всемирного Банка, 1991.

4. Бардиш Г. О. Проектний аналіз : [Підруч.] / Національний банк України; Львівський банківський ін-т. – Львів: ЛБІ НБУ, 2004. – 416 с.

5. Батенко Л. П. Управління проектами : [Навч. посіб.] / Л. П. Батенко, О. А. Загородніх, В. В. Ліщинська. – К.: КНЕУ, 2003. – 231 с.

6. Беренс В. Руководство по оценке эффективности инвестиций [Текст] / В. Беренс, П. Хавранек. – М.: АОЗТ «Интерэксперт», Инфра – М, 1995. – 527 с.

7. Бирман Г. Экономический анализ инвестиционных проектов [Текст] / Г. Бирман, С. Шмидт. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 244 с.

8. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент [Текст] / И. А. Бланк. – К.: Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. – 386 с.

9. Богоявленська Ю. В. Проектний аналіз: [Навч. посіб.] / Ю. В. Богоявленська. – К.: Кондор, 2004. – 336 с.

10. Бордмен Ентоні Е. Аналіз вигід і витрат: Концепції і практика / Бордмен Ентоні Е., Грінберг Девід Х., Вайнінг Ейдан Р., Веймер Девід Л.; Олексій Мороз (пер. з англ.), Тетяна Мороз (пер. з англ.). – [2-ге вид.] – К.: АртЕк, 2003. – 547 с.

11. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика : [Навч. посіб.] / Л. М. Борщ. – К.: Знання, 2005. – 470 с.

12. Бочаров В. Я. Инвестиционный менеджмент : управление инвестициями [Текст] / В. Я. Бочаров – СПб.: Изд-во университета экономики и финансов, 1995. – 160 с.

13. Бромвич М. Анализ экономической эффективности капиталовложений [Текст] / М. Бромвич – М.: Инфра-М, 1996. – 432 с.

14. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз [Текст] / Ф. Ф. Бутинець, Є. В. Мних, О. В. Олійник. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 544 с.

15. Верба В. А. Проектний аналіз : [Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.] / В. А. Верба, О. М. Гребешкова – К.: КНЕУ, 2002. – 416 с.

16. Верба В. А. Проектний аналіз : [Підруч.] / В. А. Верба, О. А. Загородніх. – К.: КНЕУ, 2000. – 322 с.

17. Вітлінський В. В. Економічний ризик і методи його вимірювання / В. В. Вітлінський, С. І. Наконечний. – К.: Нац. університет ім. Шевченка, 1996. – 354 с.

18. Волков И. М. Проектний аналіз [Текст] / И. М. Волков, М. В. Грачёва. – М. Банки и биржи, 1998. – 423 с.

19. Гайдис Н. М. Інвестування : [Навч. посіб.] / Н. М. Гайдис // Національний банк України; Львівський банківський ін-т. – Львів, 2002. – 271 с.

20. Горохов М. Ю. Бизнес-планирование и инвестиционный анализ [Текст] / М. Ю. Горохов, В. В. Малов. – М.: Филинь, 1998. – 240 с.

21. Гуткевич С. О. Інвестування: теорія і практика : [Навч. посіб.] / С. О. Гуткевич. – К.: Вид-во Європейського університету, 2006. – 234 с.

22. Дегтяренко В. Н. Оценка эффективности инвестиционных проектов [Текст] / В. Н. Дегтяренко. – М.: Экспертное бюро, 1997. – 144 с.

23. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : [Навч. посіб.] / Л. І. Донець. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

24. Дребот Н. П. Методичні аспекти вибору напрямів інвестування на підприємстві [Текст] / Інститут регіональних досліджень НАН України; Національний банк України. – Львів, 1998. – 28 с.
25. Єрмошенко М. М. Аналіз і оцінка інвестиційних проектів : [Навч. посіб.] / М. М. Єрмошенко, І. О. Плужников. – К.: Національна академія управління, 2004. – 155 с.
26. Загвойська Л. Д. Економічний аналіз інвестиційних проектів : [Навч. посіб.] / Л. Д. Загвойська, Т. Є. Маселко, М. М. Якуба. – Львів: Афіша, 2006. – 317 с.
27. Золотогоров В. Г. Инвестиционное проектирование [Текст] / В. Г. Золотогоров. – Минск : Эксперспектива, 1998. – 463 с.
28. Інвестування : [Навч. посіб.] / Укладач П. П. Омеляненко (ук-лад.). – Суми: Довкілля, 2003. – 118 с.
29. Кобиляцький Л. С. Управління проектами : [Навч. посіб.] / Міжрегіональна академія управління персоналом (МАУП). – К.: МАУП, 2002. – 198 с.
30. Лудченко Я. О. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів : [Навч. посіб.] / Я. О. Лудченко. – К.: Ельга, 2004. – 208 с.
31. Митяй О. В. Проектний аналіз : [Навч. посіб.] / О. В. Митяй. – К.: Знання, 2011. – 311 с.
32. Мойсеєнко І. П. Інвестування : [Навч. посіб.] / І. П. Мойсеєнко. – К.: Знання, 2006. – 490 с.
33. Москвін С. О. Проектний аналіз [Текст] / С. О. Москвін. – К.: Лібра, 1998. – 366 с.
34. Порядок затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 травня 2011 р. № 560. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/560-2011-%D0%BF#n11>. – Назва з титул. екрану.
35. Про затвердження Порядку проведення конкурсного відбору регіональних і галузевих інноваційних програм, які впроваджуватимуться за рахунок бюджетних коштів. Наказ Державного агентства України з інвестицій та інновацій від 17 жовтня 2007 року №105. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1224-07>. Назва з титул. екрану.
36. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 18 вересня 1991 року №1561-ХІІ. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>. – Назва з титул. екрану.
37. Про концесії [Електронний ресурс] : Закон України від 16 липня 1999 року №997-ХІV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/997-14>. □ Назва з титул. екрану.
38. Тарасюк Г. М. Управління проектами : [Навч. посіб.] / Г. М. Тарасюк. – К.: Каравела, 2004. – 344 с.
39. Фінансовий менеджмент : [Навч. посіб.] / За ред Г. Г. Кірейцев. – [2-ге вид., перероб. та доп.]. – К.: ЦУЛ, 2002. – 495 с.